

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har vid sammanträde den 13 oktober 2009 beslutat att bereda utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen 2009/10:1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse jämte eventuella motioner.

Utrikesutskottet har vid sammanträde den 22 oktober 2009 beslutat att, under förutsättning av detta utskotts medgivande, jämlikt 4 kap. 8 § RO, till konstitutionsutskottet med föreliggande yttrande överlämna motion 2009/10:U204 (v) yrkande 3.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslag 4:1 Regeringskansliet m.m., inom utgiftsområde 1 samt på motionerna 2009/10:K210 (kd), 2009/10:K279 (s), 2009/10:K304 (fp), 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis), 2009/10:K340 (m), 2009/10:K355 (kd) yrkande 7, 2009/10:K405 (s) yrkandena 3 (delvis) och 4, 2009/10:K408 (m), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4, 2009/10:U209 (v) yrkande 2 samt 2009/10:U340 (s) yrkande 93.

Inom ramen för ärendets beredning har en föredragning av kabinetssekreterare Frank Belfrage och departementsrådet Tove Friberg ägt rum inför utskottet den 20 oktober 2009. En föredragning av utredare Peter Egardt och huvudsekreterare Anna Hammargren (Utredningen om översyn av utrikesförvaltningen, dir. 2009:67) har ägt rum inför utskottet den 20 oktober 2009.

Propositionen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2008 av 100 utlandsmyndigheter, varav 83 ambassader, 10 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nära hälften av de 192 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad.

Regeringen uppger att förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som inletts ställer också krav på förändringar i utrikesrepresentationen. Mellan 1990 och 2008 har 20 ambassader och 8 karriärkonsulat öppnats. Under samma period har 22 ambassader och 21 karriärkonsulat stängts. Avveckling av ambassaden i Colombo och av generalkonsulaten i Kaliningrad, Kanton, Los Angeles och New York har beslutats sommaren 2009.

Regeringen har även beslutat att göra en översyn av utrikesförvaltningen med utgångspunkt i förändrade förutsättningar i omvärlden och inom Regeringskansliet. Översynen ska bl.a. belysa förutsättningarna för att skapa en mer flexibel och mer kostnads- och verksamhetseffektiv utrikesförvaltning. Utrikesrepresentationens samarbete med hela Regeringskansliet och med andra aktörer samt utrikesförvaltningens långsiktiga kompetensförsörjning utgör andra centrala frågeställningar som ska belysas. Vidare ska översynen särskilt beakta den planerade etableringen av en europeisk utrikestjänst (European External Action Service, EEAS). Utrikestjänsten ska inrättas så snart som möjligt efter att Lissabonfördraget trätt i kraft. Om etableringen leder till ökade utgifter på EU-budgeten är huvudregeln att ökningarna på den svenska EU-avgiften ska finansieras.

Utskottet

Motionerna

Utrikesförvaltningens organisation m.m.

Vänsterpartiet anser i partimotion 2009/10:U209 (v) yrkande 2 att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur kompetensen rörande SRHR- och hbt-frågor ska förstärkas inom Utrikesdepartementet.

I kommittémotion 2009/10:U340 (s) yrkande 93 anför Socialdemokraterna att Sveriges representation utomlands är en viktig fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Sverige måste ha en väl rustad utrikesförvaltning både på Utrikesdepartementet i Stockholm och på plats ute i världen för att kunna förstå politiska, ekonomiska och kulturella trender och för att kunna upprätthålla relationer som ligger till grund för samarbete på en mängd viktiga områden.

Vänsterpartiet framhåller, i kommittémotion 2009/10:U204 (v) yrkande 3, behovet av utökade svenska diplomatiska förbindelser i Västafrika. Att Sverige inte har någon diplomatisk närvaro mellan Dakar i Senegal och Abuja i Nigeria är, enligt Vänsterpartiet, inte förenligt med retoriken om att prioritera kontakterna med Afrika. Vänsterpartiet anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

Vänsterpartiet anför i kommittémotion 2009/10:U205 (v) yrkande 4 att Sverige bör upprätta ett representationskontor i Erbil i Irak.

I den enskilda motionen 2009/10:K210 (kd) anser motionären att Sverige ska omlokalisera den svenska ambassaden i Tel Aviv till västra Jerusalem.

I den enskilda motionen 2009/10:K279 (s) anser motionären att Sverige ska ompröva nedläggningen av Sveriges generalkonsulat i New York. Motionären anser vidare att regeringen ska se över alla föreslagna nedläggningar av svenska utlandsbeskickningar.

I den enskilda motionen 2009/10:K408 (m) anser motionären att Sverige ska upprätta en svensk ambassad i Georgien.

I den enskilda motionen 2009/10:K304 (fp) anser motionären att det bör tillsättas en utredning om utrikesförvaltningens framtida organisation och uppgift.

Motionären bakom den enskilda motionen 2009/10:K340 (m) anser att det finns ett behov av ökat samarbete mellan de nordiska länderna avseende ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

I den enskilda motionen 2009/10:K355 (kd) yrkande 7 anser motionärerna att Sverige ska inrätta en särskild ministerpost för MR-frågor.

Anslagsrelaterade frågor

I kommittémotion 2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis) framför socialdemokraterna bl.a. att de vill investera i en kompetent utrikesförvaltning. Sveriges representation utomlands är en vital fråga för Sveriges utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Socialdemokraterna menar också att den enmansutredning som Carl Bildt nyligen tillsatt inte motsvarar de krav som ställts på en bred översyn. Vidare menar Socialdemokraterna att Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. I yrkande 4 kräver Socialdemokraterna att regeringen återkommer till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras. Sieps bör kunna läggas ned.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2009/10:K326 (v) yrkande 1 (delvis) en minskning bl.a. av anslag 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information med 18 920 000 kr genom en nedläggning av Sieps. I yrkande 3 framhålls att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) bör läggas ned. I yrkande 4 anser Vänsterpartiet att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Även Miljöpartiet föreslår, i kommittémotion 2009/10:K333 (mp) (delvis), att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) läggs ned, vilket innebär ett minskat anslag med 19 000 000 kr.

Utskottets överväganden

Inledningsvis vill utskottet erinra om att beslutskompetensen, jämlikt regeringsformen, i frågor som rör utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen t.ex. avseende jämställdhets- och SRHR-frågor ligger hos regeringen eller hos regeringen underlydande myndighet. Enligt utskottets mening ankommer det mot denna bakgrund inte på riksdagen att göra tillkännagivanden enligt motionärernas förslag i frågor av denna typ. Det ankommer, med samma motivering, inte heller på riksdagen att göra något tillkännagivande om regeringens sammansättning och om behovet av en särskild ministerpost för mänskliga rättigheter.

Utskottet välkomnar engagemang kring frågor rörande Sveriges diplomatiska närvaro i andra länder och anser, liksom regeringen, att förändringar i omvärlden och politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som inlett kommer även att medföra förändringar i utrikesrepresentationen.

Kabinettssekreterare Frank Belfrage med medarbetare har vid en föredragning inför utskottet redogjort för utrikesförvaltningens budgetutfall, personalfrågor och frågor rörande svensk representation i utlandet.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2009/10:K210 (kd), 2009/10:K279 (s), 2009/10:K340 (m), 2009/10:K355 (kd) yrkande 7, 2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis), 2009/10:K408 (m), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4, 2009/10:U209 (v) yrkande 2 och 2009/10:U340 (s) yrkande 93.

Utrikesutskottet konstaterade redan i sitt yttrande (2008/09:UU1y) till konstitutionsutskottet med anledning av budgetpropositionen 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 1) att den pågående globaliseringen gör att det är av avgörande vikt att på ett högkvalitativt sätt hävda svenska värderingar, Sveriges utrikes- och biståndspolitiska ställningstaganden samt våra kommersiella intressen. Utskottet erinrade om att utrikesförvaltningen inte enbart företräder staten utan även är ett instrument för näringslivet och andra samhällssektorer samt för att tillvarata enskilda medborgares intressen. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att "en bred översyn nu bör ske avseende Sveriges diplomatiska närvaro i världen samt utrikesförvaltningens funktion, kompetens och personalförsörjning".

Också Globaliseringsrådet, som tillsattes av regeringen i december 2006 för att analysera och komma med förslag om hur Sverige kan hävda sig i en tid av fortsatt globalisering, har i sin slutrapport tagit upp behovet av en reformerad utrikesförvaltning (Ds 2009:21 "Bortom krisen – Om ett framgångsrikt Sverige i den nya globala ekonomin", s. 94 f.).

Regeringen har den 29 juli 2009 fattat beslut om en översyn av utrikesförvaltningen (dir. 2009:67).

Utredare Peter Egardt och huvudsekreterare Anna Hammargren har vid en föredragning inför utskottet redogjort för den översyn av utrikesförvaltningen som regeringen beslutat om (dir. 2009:67). Utredningen innebär en översyn av utrikesförvaltningens struktur och kompetensförsörjning samt dess organisatoriska samband med intressenter inom och utanför Regeringskansliet. Översynen ska utgå från de ändrade förutsättningar som blivit följden av EU-medlemskapet och globaliseringen, av det övriga Regeringskansliets växande internationella roll samt av omvärldsförändringar som berör migrationsområdet, konsulärt bistånd, utvecklingssamarbetet och näringslivsfrämjandet m.m. Utgångspunkten ska vara en mer flexibel och mer kostnads- och verksamhetseffektiv utrikesförvaltning inom nuvarande resursram, som har förbättrade möjligheter att genom omprioriteringar möta snabba omvärldsförändringar. Utredaren ska därför göra en bedömning av nuvarande organisation, effektivitet och resursutnyttjande i förhållande till de av statsmakterna beslutade huvuduppgifterna.

Av direktiven framgår att utredaren ska lämna förslag till förbättringar i fråga om bl.a. utrikesförvaltningens organisation, effektivitet och flexibilitet. Utredaren ska också utreda utrikesrepresentationens samarbete med dels Utrikesdepartementet och övriga Regeringskansliet, dels övriga berörda myndigheter inom Utrikesdepartementets verksamhetsområde, dels övriga myndigheter och andra aktörer utanför Regeringskansliet. Utredaren

har vidare till uppgift att föreslå förbättringar av samarbetet och ansvarsfördelningen mellan utrikesförvaltningen och övriga Regeringskansliet vad gäller styrning och uppföljning av utlandsmyndigheternas verksamhet. I utredningsuppdraget ingår ävenledes att utreda utlandsmyndigheternas geografiska placering, möjligheterna till arbetsfördelning inom Norden och EU samt möjligheterna till ökad flexibilitet vid val av representationsform, och instrument för en adekvat och långsiktig kompetensförsörjning. Det är också utredarens uppgift att utreda vilka möjligheter det finns att, med ökad kostnads- och verksamhetseffektivitet, överföra vissa arbetsuppgifter till andra myndigheter. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som bedöms främja uppnåendet av nuvarande eller föreslagna mål för utrikesförvaltningen. Enligt direktiven ska uppdraget redovisas senast den 1 februari 2010.

Utskottet finner att diskussionen om en s.k. gemensam utrikestjänst inom ramen för EU-samarbetet har intensifierats ytterligare under det gångna året. Diskussionen handlar bl.a. om konsulära frågor, där stora administrativa vinster bör kunna göras, men också om en bredare samordning av unionens internationella aktiviteter. Vikten av en noggrann gränsdragning mellan de nationella utrikesförvaltningarnas roll och en framtida gemensam utrikestjänst för EU har framhållits i detta sammanhang. En första förutsättning för ett närmare samarbete är dock att Lissabonfördraget träder i kraft.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att konstitutionsutskottet avstyrker motion 2009/10:K304 (*fp*). Intentionerna bakom motionen är väl tillgodosedda.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) startade sin verksamhet 2002. Sieps uppdrag är att på ett självständigt och allsidigt sätt belysa aktuella Europapolitiska frågor. I detta syfte gör Sieps analyser, underlag och seminarier tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige och i EU. I verksamheten ska Sieps sträva efter att fungera som en länk mellan den akademiska världen och beslutsfattare på olika nivåer. Utredningen Vägval för Sieps – en översyn av Svenska institutet för Europapolitiska studier (SOU 2007:109) överlämnades i december 2007 till statsrådet Cecilia Malmström. Utskottet gör bedömningen att Sverige bör ha tillgång till ett organ som kan förse de politiska beslutsfattarna med analyser och annat underlag om olika EU-frågor. Motionskrav om att lägga ned Sieps saknar utskottets stöd.

Den svenska grundlagsfästa åsikts- och yttrandefriheten ger förutsättningar för en bred och folkligt förankrad debatt om frågeställningar som är aktuella i Europasamarbetet. I en sådan debatt har många aktörer ett ansvar, bl.a. politiska partier, enskilda organisationer och myndigheter samt företag och kulturinstitutioner. Utskottet delar inte den motionsledes framförda

bedömningen att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Motionerna 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis) samt 2009/10:K405 (s) yrkande 4 bör avstyrkas av konstitutionsutskottet.

Stockholm den 22 oktober 2009

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kent Härstedt (s), Birgitta Ohlsson (fp), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Rosita Runegrund (kd), Bodil Ceballos (mp), Olle Thorell (s), Ameer Sachet (s), Anders Åkesson (c) och Dan Kihlström (kd).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (s, v, mp)

Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp), Olle Thorell (s) och Ameer Sachet (s) anför:

Vi anser att det är viktigt med en levande och bred debatt om EU och svensk EU-politik. Samtidigt konstaterar vi att den borgerliga regeringen har försökt styra EU-debatten genom att dels lägga ned Kommittén för EU-debatt¹, dels öka anslaget till Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) för att sköta denna debatt. Därmed har den borgerliga regeringen ersatt den folkliga EU-debatten med en statligt utformad propaganda.

Kommittén för EU-debatt lämnade bidrag till enskilda organisationer m.fl. för olika aktiviteter och debatter med anknytning till EU. Sieps har ett helt annat uppdrag. Sieps ska bl.a. bidra med analyser och underlag till regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Det är något annat än att initiera en bred och folkligt förankrad EU-debatt.

Femton år efter att Sverige blev medlem i EU saknas anledning att ha en särskild myndighet för forskning kring EU och för att stimulera en statligt styrd debatt om EU. Europapolitisk forskning bör bedrivas på universitet och högskolor.

Det är vår uppfattning att Sieps bör läggas ned och att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag, inom givna ekonomiska ramar, på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt bäst kan stimuleras.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionerna 2009/10:K326 (v) yrkandena 1 (delvis), 3 och 4, 2009/10:K333 (mp) (delvis) samt 2009/10:K405 (s) yrkande 4.

2. Avvikande mening (s)

Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Ameer Sachet (s) anför:

Socialdemokraterna vill investera i en kompetent utrikesförvaltning. Sveriges representation utomlands är en vital fråga för vår utrikes-, bistånds- och näringspolitik.

¹ Kommittén för debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens tillsattes av den dåvarande regeringen 2001. Kommittén bidrog till att stimulera en bred offentlig debatt om Europeiska unionen (EU), öka kunskaperna hos allmänheten om aktuella frågeställningar kring EU:s utveckling samt gav företrädare för olika åsiktsriktningar möjlighet att argumentera för sina uppfattningar. Vidare bidrog kommittén till att skapa kontaktytor mellan den svenska debatten om EU och motsvarande debatt i övriga europeiska länder. Kommitténs uppdrag förlängdes i olika omgångar. Vid den senaste förlängningen angavs att kommitténs verksamhet borde fortsätta och samtidigt breddas för att öka fokus på de sakpolitiska frågorna inom EU.

Regeringen saknar en genomtänkt strategi och vi vill, eftersom detta är en fråga av nationellt intresse, söka breda lösningar och överenskommelser. Vi menar att den enmansutredning som Carl Bildt nyligen tillsatte inte motsvarar de krav vi ställt på en bred översyn gällande Sveriges internationella närvaro i form av ambassader och konsulat i världen.

Utredaren Peter Egardt har vid en föredragning inför utskottet redogjort för att den enmansutredning han leder inte kommer att kunna djupdyka i samtliga frågor och områden.

Beslut om såväl nya utlandsmyndigheter som nedläggning av befintliga kommer att fattas också i framtiden – men de måste vara del av en helhetsbedömning. Det finns också möjliga vägar att gå för att finna nya samverkansformer som kan bidra till en stark utrikesförvaltning också i tider av kris.

Ett exempel på regeringens kortsiktiga prioriteringar är det hårt kritiserade nedläggningsbeslutet av generalkonsulatet i New York. Samtidigt som man öppnar ambassader med oerhört höga kostnadslägen, bl.a. på grund av säkerhetssituationen, stänger man generalkonsulatet i New York. Vi socialdemokrater menar att denna besparing inte uppväger nackdelarna. Sverige bör ha ett generalkonsulat i New York. Detta bör finansieras inom ramen för Regeringskansliets anslag.

Det anförda innebär att vi anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionen *2009/10:K405 (s) yrkande 3 (delvis)*.

3. Avvikande mening (v)

Hans Linde (v) anför:

Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009 har ställt krav på en tillfällig höjning av anslaget till Regeringskansliet. Regeringskansliet bör nu återanpassa verksamheten till den budgetnivå som gällde före EU-ordförandeskapet. Den tillfälliga höjningen av anslaget ska inte leda till en omotiverad, generell anslagsökning. Vänsterpartiet anser därför att anslaget bör återgå till den nivå som gällde före det svenska ordförandeskapet i EU 2009.

Vänsterpartiet är kritiskt till den borgerliga regeringens tendens att föra över medel till administration på utrikesförvaltningen i Sverige från biståndsbudgeten. Både i budgeten för 2010 och i tilläggsbudgeten för 2009 har regeringen delfinansierat en utgiftsökning för anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. (utg.omr. 1) med medel från anslag 1:1 Biståndsverksamhet (utg.omr. 7). Vänsterpartiet anser att detta står i strid med grunderna för svensk biståndspolitik.

I ett särskilt yttrande utvecklar jag Vänsterpartiets uppfattning om den demokratiska hanteringen av frågor rörande öppnande och stängning av svenska ambassader och beskickningar i andra länder.

I detta sammanhang vill Vänsterpartiet framhålla behovet av utökade svenska diplomatiska förbindelser i Västafrika. Trots att den borgerliga regeringen beslutat att Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingssamarbete i Mali, Burkina Faso och Liberia saknas svensk diplomatisk närvaro i dessa länder. De diplomatiska förbindelserna med Mali och Liberia sköts från ambassaden i Dakar och i Burkina Fasos fall genom en ambassadör placerad i Stockholm. Att Sverige inte har någon diplomatisk närvaro mellan Dakar i Senegal och Abuja i Nigeria är inte förenligt med retoriken om att prioritera kontakterna med Afrika. Vänsterpartiet anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur Sveriges diplomatiska närvaro i Västafrika kan öka.

Vidare kräver Vänsterpartiet, sedan 2004, att Sverige upprättar ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter, som skulle ge svenska medborgare i regionen service, stöd och säkerhet. Under den tid som norra Irak/irakiska Kurdistan utvecklat sitt regionala självstyre har det blivit möjligt för många kurder som drivits i exil att resa hem antingen för att återvända eller för att besöka sitt hemland. En betydande andel av dessa kurder har svenskt medborgarskap och har samma rätt till service, stöd och säkerhet när de är utomlands som alla andra svenskar när dessa reser till andra delar av världen.

Avslutningsvis vill Vänsterpartiet framhålla att arbetet med att höja hbt-kompetensen inom Sida har gått oacceptabelt sakta. EU:s generaldirektorat för handelsfrågor och Utrikesdepartementets enheter för internationell handelspolitik saknar i stort resurser för att över huvud taget lyfta fram SRHR (inklusive hbt) inom handelspolitiken.

För att kunna inkludera arbetet för allas rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor räcker det inte med vilja, det krävs kunskap, resurser och erfarenhet, men i dag ser vi tyvärr att den kompetensen många gånger saknas på dessa områden.

Vänsterpartiet anser att det är avgörande att kunskapen höjs på dessa områden inom utrikesförvaltningen och anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.

Det anförda innebär att jag anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motionerna 2009/10:K326 (v) yrkande 1 (delvis), 2009/10:U204 (v) yrkande 3, 2009/10:U205 (v) yrkande 4 samt 2009/10:U209 (v) yrkande 2.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (v)

Hans Linde (v) anför:

Sveriges representation i utlandet är i grunden en fråga som beslutas av regeringen, inte av riksdagen. Det finns dock en möjlighet för riksdagen att inom budgetprocessen (exempelvis genom anslagsvillkor) tydliggöra hur medlen för utlandsrepresentationen – inom ramen för utgiftsområde 1 och anslag 4:1 Regeringskansliet – ska användas. Vänsterpartiet vill därför i detta sammanhang utnyttja möjligheten att deklarerat partiets ståndpunkt rörande den av regeringen planerade och genomförda omläggningen av Sveriges ambassader och konsulat.

Vänsterpartiet är inte principiellt motståndare till att utlandsrepresentationer öppnas eller stängs. Det är naturligt att det sker en kontinuerlig översyn av var det bedöms vara mest prioriterat att vara närvarande. Vi har därför inte motsatt oss flera av de förändringar som genomförts.

Regeringens omläggning sker dock inte i ett politiskt vakuum, den är starkt kopplad till en omläggning av svensk utrikespolitik bort från en självständig svensk utrikespolitik till allt tydligare band till USA, det som brukar kallas ”den transatlantiska länken”. Detta är en utveckling som Vänsterpartiet starkt motsätter sig, och därför är vi också starkt kritiska till flera av de förändringar som genomförts.

Vänsterpartiet är kritiskt till att regeringen under mandatperioden valt att stänga ambassaderna i Managua (Nicaragua) och Gaborone (Botswana). Dessa två ambassader var tydliga symboler för Sveriges självständiga röst i världen, som Vänsterpartiet vill värna. Sverige har kunnat spela en positiv roll under decennier i Nicaragua och Botswana. Vänsterpartiet ser att vi även i fortsättningen skulle ha kunnat spela en positiv roll i dessa länder, inte minst i frågor rörande jämställdhet.

När nu regeringen säger sig vilja prioritera Afrika är det svårt att förstå logiken bakom de genomförda avvecklingarna av ambassaderna i Gaborone, Abidjan och Windhoek, som kommer att innebära en försvagad svensk närvaro i Afrika, ett område som under decennier varit centralt i svensk bistånds- och utrikespolitik.

Vänsterpartiet har motsatt sig att Sverige i dagsläget åter bemannat och öppnat ambassaden i Irak (Bagdad) och uppgraderat sektionskontoret för bistånd till en ambassad i Afghanistan (Kabul). Vänsterpartiet har även motsatt sig att Sveriges delegation vid Nato i Bryssel uppgraderats, eftersom vi sett detta som ytterligare ett steg bort från en alliansfrihet vi vill slå vakt om.

Utrikesutskottet har fått information om att ytterligare nedläggningar av svenska utlandsmyndigheter planeras, men utan att man specificerat vilka ambassader och konsulat som hotas av nedläggning. Vi anser att det är problematiskt att utskottet ska yttra sig om budgeten för utrikesförvaltningen under 2010 utan att utskottet informerats om vilka svenska utlandsmyndigheter som kommer att avvecklas under denna period. Härigenom har utskottets möjligheter att yttra sig om regeringsbeslut, som har långtgående konsekvenser för vårt lands utrikespolitik, begränsats.